

הלכות גנבה

יש בכללן שבע מצוות שתי מצוות עשה, וחמש מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) שלא לגנב ממון; (ב) דין הגנב; (ג) לצדק המאזנים עם המשקלות; (ד) שלא יעשה עול במדות ובמשקלות; (ה) שלא יהיה לאדם אבן ואבן איפה ואיפה, אף על פי שאינו לוקח ונותן בהן; (ו) שלא יסיג גבול; (ז) שלא לגנב נפשות. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות גנבה פרק א

א. כל הגונב ממון משווה פרוטה ומעלה עובר על לא תעשה, שנאמר "לא, תגנבו" (ויקרא יט, יא). ואין לוקין על לאו זה, שהרי נתן לתשלומין, שהגנב, חיבה אותו תורה לשלם. ואחד הגונב ממון ישראל, או הגונב ממון גוי עובר עבודה זרה; ואחד הגונב את הגדול, או את הקטן.

ב. אסור לגנב כל שהוא, דין תורה. ואסור לגנב דרך שחוק, או לגנב על מנת להחזיר, או לגנב על מנת לשלם: הכל אסור, שלא ירגיל עצמו בכך.

ג. איזה הוא גנב זה הלוקח ממון אדם בסתר ואין הבעלים יודעין, כגון הפושט ידו לתוך כיס חברו ולקח מעותיו ואין הבעלים רואין; וכן כל כיוצא בזה. אבל אם לקח בגלוי ובפרהסיא ובחזק יד, אין זה גנב אלא גזלן; לפיכך לסטים מזין שגנב אינו גזלן אלא גנב, אף על פי שהבעלים יודעין בשעה שגנב.

ד. גנב שהעידו עליו עדים כשרים שגנב, חייב לשלם שנים לבעל הגנבה: אם גנב דינר, משלם שנים; גנב חמור או כסות או גמל, משלם שנים בדמיה. נמצא מפסיד פשעור שבקש לחסר את חברו.

ה. הגנב שהודה מעצמו שגנב משלם את הקרן, ופטור מן הכפל: שנאמר "אשר ירשיען אלהים, ישלם שנים לרעהו" (שמות כב, ח), לא המרשיע את עצמו משלם שנים. והוא הדין לכל הקנסות, שהמודה בהן פטור.

ו. תשלומי כפל נוהגין בכל, חוץ משה ושור: שהגונב את השה או את השור, וטבח או מכר משלם על השה תשלומי ארבעה, ועל השור תשלומי חמשה.

ז. אחד האיש ואחד האשה שגנבו, חייבין לשלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה. היתה אשת איש שאין לה לשלם הרי הכפל עליה חוב עד שתתגרש או ימות בעלה, ובית דין נפרעין ממנה. וקטן שגנב פטור מן הכפל, ומחזירין דבר הגנוב ממנו; ואם אבדו אינו חייב לשלם אף הקרן, ואפלו לאחר שהגדיל.

ח. העבד שגנב, פטור מן הכפל. ובעליו פטורין שאין אדם חייב על נזקי עבדיו, אף על פי שהן ממונו, מפני שיש בהן דעת, ואינו יכול לשמרן: שאם יכעיסנו רבו, ילך וידליק גדיש

בְּאֵלֶּף דִּינָר וְכִיּוֹצָא בְּזֶה מִשְׁאָר נִזְקִין. נִשְׁתַּחֲרַר הָעֶבֶד, חֵיב לְשַׁלֵּם אֶת הַכֶּפֶל.

מ. רָאוּי לְבֵית דִּין לְהַכּוֹת אֶת הַקֹּטְנִים עַל הַגְּנֵבָה כְּפִי כּוֹחַ הַקֶּטֶן, כְּדִי שְׁלֹא יִהְיוּ רִגְלִין בָּהּ; וְכֵן אִם הִזִּיקוּ שְׂאֵר נִזְקִין. וְכֵן מִכֵּין אֶת הָעֶבְדִּים שְׁגָנְבוּ אוֹ שֶׁהִזִּיקוּ מִכָּה רַבָּה, כְּדִי שְׁלֹא יִהְיוּ מִשְׁלַחַת לַהֲזִיק.

י. הִיתָה הַגְּנֵבָה בְּיַד הַגָּנֵב וְהִשְׁבִּיחָהּ מֵאֲלֶיהָ, כְּגוֹן כִּבְשָׁה שִׁילָדָה, וּגְזֵזָה מִשְׁלֵם אוֹתָהּ, וְאֶת גְּזוּתֶיהָ וְאֶת וּלְדוּתֶיהָ; וְאִם אַחֵר יֵאוּשׁ יִלָּדָה וּגְזֵזָה, מִשְׁלֵם כְּשַׁעַת הַגְּנֵבָה.

יא. הוֹצִיא עָלֶיהָ הוֹצָאוֹת וְהִשְׁבִּיחָהּ, כְּגוֹן שֶׁפָּטַם אוֹתָהּ הָרִי הַשֶּׁבַח שֶׁלִּגְנֵב, אִפְלוּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ; וְכִשְׁמַחֲזִיר הַגְּנֵבָה עִם הַכֶּפֶל, נוֹטֵל הַשֶּׁבַח מִן הַבְּעָלִים אוֹ מִחֲשָׁבִין לוֹ מִן הַכֶּפֶל.

יב. הַגְּנֵבָה עֲצָמָה שֶׁהִיא בְּיַד הַגָּנֵב, וְלֹא נִשְׁתַּנַּת חוּזְרָת לְבַעֲלֶיהָ, בֵּין לִפְנֵי יֵאוּשׁ בֵּין לְאַחֵר יֵאוּשׁ, אֲלֹא שְׂאֵחַר יֵאוּשׁ, הַשֶּׁבַח לִגְנֵב כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. נִשְׁתַּנַּת הַגְּנֵבָה בְּיַד הַגָּנֵב קִנְיָה וְקִנְיָה שְׁבָחָהּ, וְאִפְלוּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ; וְאִינוּ מִשְׁלֵם אֲלֹא דָמִים.

יג. גָּנֵב כַּחוּשָׁה וְהִשְׁמִינָהּ, אוֹ שִׁמְנָהּ וְהִכְחִישָׁהּ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל אוֹ תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, כְּשַׁעַת הַגְּנֵבָה. גָּנֵב טָלָה וְנִעְשָׂה אֵיל, עֵגֶל וְנִעְשָׂה שׁוֹר מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, כְּשַׁעַת הַגְּנֵבָה; טִבָּחוֹ אוֹ מִכְרוֹ אַחֵר שֶׁהִגְדִּיל נִעְשָׂה שְׁנוּי בִּידוֹ, וְקִנְהוֹ, וְשָׁלוּ הוּא טוֹבַח וְשָׁלוּ הוּא מוֹכֵר, וְאִינוּ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.

יד. גָּנֵב בִּהְמָה אוֹ כְּלִי וְכִיּוֹצָא בָּהֶן, וּבְשַׁעַת הַגְּנֵבָה הָיָה שׁוּוֹה אַרְבָּעָה, וְעַכְשָׁיו בְּשַׁעַת עֲמִידָה בְּדִין שׁוּוֹה שְׁנַיִם מִשְׁלֵם קֶרֶן כְּשַׁעַת הַגְּנֵבָה, וְתְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל אוֹ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת עֲמִידָה בְּדִין. הָיָה שׁוּוֹה בְּשַׁעַת הַגְּנֵבָה שְׁנַיִם, וּבְשַׁעַת עֲמִידָה בְּדִין אַרְבָּעָה אִם שָׁחַט אוֹ מָכַר אוֹ שָׁבַר הַכְּלִי אוֹ אִבְדּוֹ, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל אוֹ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת עֲמִידָה בְּדִין. וְאִם מֵתָה הַבְּהֵמָה אוֹ אִבְדּוֹ הַכְּלִי מֵאֲלֹיו, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל כְּשַׁעַת הַגְּנֵבָה.

טו. מִי שֶׁגָּנֵב כְּלִי וְשָׁבְרוֹ אוֹ פָּחְתּוֹ, אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִפְחַת מֵאֲלֹיו אֵין שָׁמִין לוֹ הַפְּחָת: אֲלֹא רוֹאִין כְּמָה הָיָה שׁוּוֹה הַכְּלִי, וּמִשְׁלֵם לְבַעֲלִים שְׁנַיִם בְּדָמָיו; וְהַכְּלִי הַשֶּׁבִּיר יִהְיֶה לִּגְנֵב. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצָא בְּזֶה. וְאִם רָצוּ הַבְּעָלִים לְטַל הַכְּלִי הַשֶּׁבִּיר, וַיִּשְׁלֹם לָהֶם הַפְּחָת וְהַכֶּפֶל שׁוֹמְעִין לָהֶן.

טז. הַגָּנֵב וְטִבַּח אוֹ מָכַר לִפְנֵי יֵאוּשׁ בְּעָלִים אֶף עַל פִּי שְׁלֹא קָנָה לֹקַח, וְהָרִי הַגְּנֵבָה חוּזְרָת בְּעֲצָמָה מִיַּד הַלֹּקַח הָרִי זֶה מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה; וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם טִבַּח אוֹ מָכַר לְאַחֵר יֵאוּשׁ שֶׁהוּא מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, שֶׁהָרִי הוֹעִיל בְּמַעֲשָׂיו וְקָנָה הַלֹּקַח.

יז. הַגָּנֵב מֵאַחֵר הַגָּנֵב אֶף עַל פִּי שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים, אִינוּ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל; וְאִם טִבַּח וּמָכַר, אִינוּ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה: לִגְנֵב הָרֵאשׁוֹן אִינוּ מִשְׁלֵם, שֶׁהָרִי דִין הַבְּהֵמָה הַזֹּאת לַחֲזֹר בְּעִינֶיהָ לְבַעֲלִים וְלֹא קִנְיָה הַגָּנֵב; וְלֹא לְבַעֲלִים אִינוּ חֵיב לְשַׁלֵּם הַכֶּפֶל אוֹ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, מִפְּנֵי שְׁלֹא גָנֵב מִרְשׁוּתָן.

יח. גָּנֵב וְטִבַּח, וְכֹא גָנֵב אַחֵר וְגָנֵב הַטִּבַּח מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל

לגַנֵּב הָרָאוֹשׁוֹן, שֶׁהָרִי קָנָה בְּשָׁנוּי מַעֲשֵׂה; וְגַנֵּב הָרָאוֹשׁוֹן מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.

יט. גֵּנֵב וּמָכַר, וּבָא אַחֵר וְגַנֵּב מִן הַלֹּקָח אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים הָרִי הָרָאוֹשׁוֹן מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, וְהַגֵּנֵב הַשְּׁנִי מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל; וְאִם לֹא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים, אֵין הָאֲחֵרוֹן מִשְׁלֵם אֶלָּא קֶרֶן בִּלְבָד.

הַלְבוֹת גֵּנֵבָה פֶּרֶק ב

א. הַגֵּנֵב אֶת הַגִּזִּי, אוֹ שֶׁגֵּנֵב נִכְסֵי הַקֹּדֶשׁ אֵינוֹ מִשְׁלֵם אֶלָּא הַקֶּרֶן בִּלְבָד: שֶׁנֶּאֱמַר "יִשְׁלֹם שְׁנִים לְרַעְהוּ" (שְׁמוֹת כב, ח) "לְרַעְהוּ" וְלֹא לְהַקְדֵּשׁ, "לְרַעְהוּ" וְלֹא לַגִּזִּי. וְכֵן הַגֵּנֵב קֹדְשִׁים מִבֵּית בְּעֻלְיָהֶן בֵּין קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים בֵּין קֹדְשֵׁי קָלִים, בֵּין קֹדְשִׁים שְׂאִין הַבְּעָלִים חִיבִין בְּאַחֲרֵיוֹתָן בֵּין קֹדְשִׁים שֶׁהַבְּעָלִים חִיבִין בְּאַחֲרֵיוֹתָן הָרִי זֶה פְּטוּר מִן הַכֶּפֶל וּמִתְשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה: שֶׁנֶּאֱמַר "וְגַנֵּב, מִבֵּית הָאִישׁ" (שְׁמוֹת כב, ו), וְלֹא מִבֵּית הַקֹּדֶשׁ.

ב. וְכֵן הַגֵּנֵב עֲבָדִים וּשְׁטֻרוֹת וְקִרְקָעוֹת, אֵינוֹ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל: שֶׁלֹּא חִיבָה תּוֹרָה הַכֶּפֶל אֶלָּא בְּמִטְלָטְלִין שְׁגוּפָן מָמוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר "עַל-שׁוֹר עַל-חֲמוֹר עַל-שֶׂה עַל-שְׁלָמָה" (שְׁמוֹת כב, ח); אֲבָל הָעֲבָדִים הִקְשׁוּ לְקִרְקָעוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִתְנַחֲלֹתֶם אֹתָם" (ויקרא כה, מו), וְהַשְׁטֻרוֹת, אֵין גּוּפָן מָמוֹן.

ג. הַגֵּנֵב פְּטוּר חֲמוֹר שֶׁלְּחִבְרוֹ קֵדָם שִׁיפְדָּה, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל לַבְּעָלִים, שְׂאָף עַל פִּי שְׂאִינוֹ עֲכָשׁוּ שְׁלוֹ, רָאוּי הוּא לְהִיּוֹתוֹ לוֹ לְאַחֵר שִׁיפְדָּה.

ד. הַגֵּנֵב טָבֵלוֹ שֶׁלְּחִבְרוֹ וְאָכְלוֹ, מִשְׁלֵם לוֹ דָּמֵי טָבֵלוֹ. וְכֵן אִם גֵּנֵב חָלְבוֹ וְאָכְלוֹ, מִשְ�לֵם לוֹ דָּמֵי חָלְבוֹ. גֵּנֵב תְּרוּמָה מִבְּעֻלְיָהּ הַיִּשְׂרָאֵלִיִּים שֶׁהַפְּרִישׁוּהָ, אֵינוֹ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, שְׂאִין לָהֶן בָּהּ אֶלָּא טוֹבַת הַנָּאָה, וְטוֹבַת הַנָּאָה אֵינָה מָמוֹן.

ה. הַגֵּנֵב מִשְׁלָאֲבִיו, וְטָבַח אוֹ מָכַר, וְאַחֵר כָּךְ מֵת אָבִיו מִשְׁלֵם לוֹ תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. וְאִם מֵת אָבִיו, וְאַחֵר כָּךְ טָבַח אוֹ מָכַר מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְאֵינוֹ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.

ו. גֵּנֵב וְטָבַח אוֹ מָכַר, וְאַחֵר כָּךְ הַקֹּדֶשׁ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה; וְאִם הַקֹּדֶשׁ, וְאַחֵר כָּךְ טָבַח אוֹ מָכַר אֶף עַל פִּי שֶׁהַקֹּדֶשׁ קֹדְשִׁים קָלִים מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְאֵינוֹ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.

ז. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֶׁהַקֹּדֶשׁ אַחֵר יָאוּשׁ. אֲבָל אִם הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי יָאוּשׁ, אֵינוֹ קָדוֹשׁ; וְאִם טָבַח אוֹ מָכַר, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.

ח. הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא הַבְּעָלִים, וְהוּא בְּבֵית הַגֵּנֵב אֵינוֹ קָדוֹשׁ לִפְנֵי שְׂאִינוֹ בְּרִשׁוֹתָן, וְאֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְיָאֲשׁוּ; וְאִם טָבַח אוֹ מָכַר, אֶפְלוֹ אַחֵר הַקֹּדֶשׁ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.

ט. הַשּׁוֹחֵט וְנִתְנַבְּלָה בִּידוֹ, וְהַנוֹחֵר, וְהַמַּעֲקָר מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל בִּלְבָד. אֲבָל אִם שֹׁחֵט לְרִפּוּאָה, אוֹ לְכֻלְבִּים, אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ טְרֵפָה, אוֹ שֶׁשֹּׁחֲטוֹ בְּעֶזְרָה מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, אֶף

על פי שחלין שנשחטו בעזרה אסורין בהנאה: הואיל ואסורין מדבריהם, הרי זה חייב לשלם תשלומי ארבעה וחמשה.

י. וכן הגונב פלאים הבא מן השה וממין אחר, או שגנב טרפה, או קטעת, או חגרת, או סומה, או בהמת השתפין, וטבח או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

יא. גנב ונתן לאחר במתנה, או שנתן לאחר לטבח וטבח, או שנתן לאחר למכר לו ומכר האחר, גנב והקיף, גנב והחליף, גנב ופרע בהקפו, או ששלחו סבלונות לבית חמיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

יב. גנב ומכר, והקנה ללוקח לאחר שלושים יום, ובתוך שלושים יום הכר הגנב אינו משלם אלא כפל. מכרו חוץ מאחד ממאה בו, או חוץ מידו או רגלו, כללו שלדבר ששיר בו דבר הנתר עמו בשחיטה פטור מתשלומי ארבעה וחמשה. ואם מכרו חוץ מגזתו, או חוץ מקרניו חייב בתשלומי ארבעה וחמשה, שאין אלו נתרין עמו בשחיטה.

יג. גנב וקטע ממנה אבר, ואחר כך מכרה, או שמכרה חוץ ממלאכתה, או שמכרה חוץ משלושים יום אין מוציאין ממנו תשלומי ארבעה וחמשה; ואם תפס הנזק, אין מוציאין מידו. מכרו, והיתה לו בו שתפות פטור מתשלומי ארבעה וחמשה.

יד. שתפין שגנבו וטבח אחד מהן, או מכר מדעת חברו משלמין תשלומי ארבעה וחמשה; ואם עשה שלא מדעת חברו פטורין מתשלומי ארבעה וחמשה, וחיבין כפל.

טו. גנב ועמד בדין, ואמרו לו הדינין צא תן לו מה שגנבת, ויצא ואחר כך טבח או מכר פטור מתשלומי ארבעה וחמשה. אמרו לו חייב אתה לתן לו, וטבח או מכר אחר כך הרי זה חייב בתשלומי ארבעה וחמשה: הואיל ולא חתכו הדין עליו, עדין עומד הוא בגנבתו.

טז. הגונב ברשות הבעלים הואיל והגנבה עדין היא ברשותו, פטור מן הכפל; וכן אם טבח ומכר שם ברשותו, פטור. ואם הגביה הגנבה נתחייב משום גונב, אף על פי שעדין לא הוציאה מרשות הבעלים.

יז. כיצד: גנב טלה מן הדיר, והיה מושכו ויוצא, ומת ברשות הבעלים פטור; הגביהו או הוציאו מרשות הבעלים, ומת חייב. נתנו שם בבית הבעלים לבכורת בנו, ולבעל חובו, או לשומר חנם, ולשואל, לנושא שכר, ולשוכר, והיה מושכו זה שנתן לו ומת פטור השומר. הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים, ומת חייב השומר או בעל החוב שנתן לו, מפני שעדין לא הוציאו הגנב מרשות בעליו.

יח. היה העדר ביער כיון שהפיש את הבהמה וטמנה בתוך האילנות והעצים, חייב בתשלומי כפל; ואם טבחה או מכרה שם, משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

יט. גנב ברשות הבעלים, ואחר שידעו שנגנבה הוציאה וטבחה או מכרה חוץ מרשותו, או שגנב והוציא חוץ מרשותו, וטבח או מכר ברשותו משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

הלכות גנבה פרק ג

א. כבר בארנו בהלכות נערה, שכל העושה עברה שיש בה עוון מיתת בית דין ותשלומין אינו משלם, אף על פי שהיה שוגג. והעושה עברה שנתחייב בה מלקות ותשלומין לוקה ואינו משלם, לפי שאין אדם לוקה ומשלם; לפיכך אם היה שוגג, או לא התרו בו משלם ואינו לוקה.

ב. במה דברים אמורים, בשנתחייב בתשלומין עם עוון מיתת בית דין כאחת, או שנתחייב תשלומין ומלקות בבת אחת. אבל אם נתחייב בתשלומין, ואחר כך נתחייב במיתת בית דין או במלקות, או שנתחייב מלקות או מיתת בית דין, ואחר כך נתחייב בתשלומין הרי זה לוקה ומשלם ומת.

ג. פיצד: זרק חץ בשבת מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע בגד חברו בהליכתו, או שהדליק גדיש חברו בשבת, או שגנב פיס בשבת והיה מגררו עד שהוציאו מרשות הפעלים שהיא רשות היחיד לרשות הרבים ואבדו שם הרי זה פטור מן התשלומין: שאסור שבת ואסור גנבה והזק באין כאחת.

ד. אבל אם גנב פיס בשבת, והגביהו שם ברשות היחיד, ואחר כך הוציאו לרשות הרבים, והשליכו לנהר חייב לשלם תשלומי כפל: שהרי נתחייב באסור גנבה, קדם שיתחייב באסור סקלה. וכן כל כיוצא בזה.

ה. וכן אם קצץ אילן חברו ביום טוב, והתרו בו, או שהדליק את הגדיש ביום הפורים, והתרו בו, או שטבח ביום הפורים, והתרו בו פטור מן התשלומין; אבל אם לא התרו בו חייב בתשלומין, ומשלם תשלומי ארבעה וחמשה.

ו. גנב שטבח בשבת או לעבודה זרה, אפלו בשגגה פטור מתשלומי ארבעה וחמשה כמו שבארנו. היתה פרה שאולה אצלו, וטבחה בשבת דרך גנבה פטור אף מן הכפל: שהרי אסור שבת ואסור גנבה באין כאחת; ואם אין גנבה, אין טביחה ואין מכירה.

ז. גנב שמכר בשבת, או שמכר לעבודה זרה חייב לשלם תשלומי ארבעה וחמשה, שאין במכירה מיתה. ואם נעשת מלאכה בשבת בעת המכירה, פטור מתשלומי ארבעה וחמשה. פיצד: כגון שלא הקנה לו עד שתנוח בחצר הלוקח, שנמצא כשהוציא מרשות לרשות אסור שבת ומכירה באין כאחת.

ח. עשה שליח לשחט לו, ושחט לו השליח בשבת הרי הגנב חייב בתשלומי ארבעה וחמשה, שהרי זה הגנב לא עשה עוון מיתת בית דין, וכבר בארנו שהשוחט על ידי שליח, חייב בתשלומין.

ט. היו שנים מעידים שגנב בין שהעידו הן עצמן שטבח או מכר, בין שהעידו אחרים שטבח או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה. היו שנים מעידים שגנב, ועד אחד מעיד שטבח או מכר, או שהודה מעצמו שטבח או מכר משלם תשלומי כפל, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה: שהמודה בקנס, פטור כמו שבארנו.

י. מי שהודה בקנס, ואחר כך באו עדים אם הודה בתחלה בפני בית דין ובבית דין, פטור. אבל אם הודה חוץ לבית דין, או

שְׁהוּדָה בְּפָנֵי שְׁנַיִם בְּלִבָּד, וְאַחֲרֵ כֵךְ בָּאוּ עֵדִים הָרִי זֶה מִשְׁלֵם
קֶנֶס עַל פִּיהֶם.

יא. פִּיצָד: הוּדָה בְּבֵית דִּין שְׁגָנָב, וְאַחֲרֵ כֵךְ בָּאוּ עֵדִים שְׁגָנָב
פְּטוּר מִן הַכֶּפֶל, שֶׁהָרִי חַיֵּב עֲצָמוֹ בְּקֶרֶן קָדֶם שִׁיבוֹאוֹ עֵדִים.
אֲבָל אִם אָמַר לֹא גָנַבְתִּי, שֶׁפֶּטֶר עֲצָמוֹ מִן הַכֶּל, וּבָאוּ עֵדִים
שְׁגָנָב, וַחֲזוֹר וְאָמַר בְּבֵית דִּין טַבַּחְתִּי אוֹ מִכַּרְתִּי אִם בָּאוּ עֵדִים
אֲחֵר כֵךְ שֶׁטַבַּח אוֹ מָכַר, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, לְפִי
שֶׁפֶטֶר עֲצָמוֹ תַּחֲלָה מְכֻלּוּם, עַד שֶׁבָּאוּ הָעֵדִים.

יב. הַגּוֹנֵב שׁוֹר שְׁלֹשָׁנֵי שְׁתַּפִּין, וְטַבַּחוֹ אוֹ מָכְרוֹ, וְהוּדָה בְּבֵית
דִּין לְאַחַד מֵהֶן וְכָפַר בְּאַחֵר, וְאַחֲרֵ כֵךְ בָּאוּ עֵדִים שְׁגָנָב וְטַבַּח
אוֹ מָכַר מִשְׁלֵם לְזֶה שֶׁכָּפַר בּוֹ חֲמִשָּׁה חֲצִי בָקָר, וְאַרְבָּעָה חֲצִי
שֶׁה.

יג. דִּין הַגּוֹנֵב לְשֵׁלֶם הַקֶּרֶן וְהַכֶּפֶל אוֹ תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה,
מִן הַמִּטְלָטְלִין שְׁלוֹ. אִם לֹא נִמְצְאוּ לוֹ מִטְלָטְלִין בֵּית דִּין יוֹרְדִין
לְנִכְסָיו, וְגוֹבִין הַכֶּל מִן הַיָּפָה שֶׁבְּנִכְסָיו כְּשֶׁאֵר הַנִּזְקִין: שֶׁנֶּאֱמַר
בְּהֵן "מִיֵּטֵב שָׂדֵהוּ וּמִיֵּטֵב כְּרָמוֹ, יִשְׁלֵם" (שְׁמוֹת כב, ד). וְאִם אֵין לוֹ
קָרְקַע וְלֹא מִטְלָטְלִין בֵּית דִּין מוֹכְרִין אוֹתוֹ, וְנוֹתְנִין דָּמָיו לְנִזְק:
שֶׁנֶּאֱמַר "אִם-אֵין לוֹ, וְנִמְכַּר בְּגִנְבָתוֹ" (שְׁמוֹת כב, ב).

יד. הָאִישׁ נִמְכַּר בְּגִנְבָתוֹ, אֲבָל לֹא הָאִשָּׁה; וְדָבָר זֶה, מִפִּי הַקֶּבֶלָה.
וְאֵין הַגּוֹנֵב נִמְכַּר אֲלֹא בְּקֶרֶן; אֲבָל הַכֶּפֶל אוֹ תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה
וַחֲמִשָּׁה אֵינוֹ נִמְכַּר בּוֹ, אֲלֹא הָרִי זֶה עָלָיו חוֹב עַד שִׁיעָשִׁיר.

טו. גָּנָב אֶת הַגּוֹי, אוֹ אֶת הַהֶקְדֵּשׁ אֵינוֹ נִמְכַּר עַל הַקֶּרֶן, אֲלֹא הָרִי
זֶה עָלָיו חוֹב עַד שִׁיעָשִׁיר.

טז. הָיָה קֶרֶן הַגִּנְבָה מֵאָה, וְאֵין הַגָּנֵב שׁוֹוֶה אֲלֹא חֲמִשִּׁים הָרִי
זֶה נִמְכַּר, וְשֶׁאֵר הַקֶּרֶן עִם הַכֶּפֶל עָלָיו חוֹב עַד שִׁיעָשִׁיר בִּשְׁבִיעִית
וַיַּעֲשִׂיר וַיִּשְׁלֵם. הָיָה הַגָּנֵב שׁוֹוֶה מֵאָה וְאַחַד, אֵינוֹ נִמְכַּר:
שֶׁנֶּאֱמַר "וְנִמְכַּר בְּגִנְבָתוֹ" (שְׁמוֹת כב, ב), עַד שִׁיעָשִׁיר דָּמָיו כָּלֵן
מִבְּלָעִין בְּגִנְבָתוֹ.

יז. גָּנָב וְנִמְכַּר, וַחֲזוֹר וְגָנָב אִם לְשָׁנֵי גָנָב, הָרִי זֶה נִמְכַּר פַּעַם
שְׁנִיָּה; וְאִפְלוּ גָנָב מֵאָה אִישׁ, נִמְכַּר מֵאָה פַּעַמִּים. וְאִם אֶת
הָרֹאשׁוֹן גָּנָב פַּעַם שְׁנִיָּה אֵינוֹ נִמְכַּר שְׁנִיָּה, אֲלֹא יִשְׁאָר עָלָיו הַכֶּל
חוֹב.

יח. גָּנָב לְזֶה, וַחֲזוֹר וְגָנָב לְזֶה, וַחֲזוֹר וְגָנָב לְזֶה כָּלֵן שְׁתַּפִּין בּוֹ:
אִם הָיוּ דָּמָיו כְּנֶגֶד הַקֶּרֶן שֶׁלְשֻׁשְׁתָּן, אוֹ פָחוֹת מִן הַקֶּרֶן נִמְכַּר
וּמַחֲלִקִין בֵּינֵיהֶן, וְשֶׁאֵר הַכֶּפֶלוֹת חוֹב עָלָיו; וְאִם הָיוּ דָּמָיו יֵתֵר
אֵינוֹ נִמְכַּר, וְהַכֶּל חוֹב עָלָיו עַד שִׁיעָשִׁיר.

יט. שְׁתַּפִּין שְׁגָנְבוּ כְּאַחַד מִשְׁלֹשִׁין בֵּינֵיהֶן, וְכָל אֶחָד מֵהֶן נִמְכַּר
בְּחֻלְקוֹ מִן הַקֶּרֶן; וְכָל מִי שֶׁדָּמָיו יֵתֵר עַל חֻלְק הַקֶּרֶן שְׁנַתְּחִיב
בּוֹ, אֵינוֹ נִמְכַּר בּוֹ.